

Protokoll 10/2021

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 13 december 2021 kl. 14:00-16:30, möte via Skype

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande §§1-5
Katarina Borg
Birgitta Bremer
Elisabet Jermsten
Anders Johnson §§1-4
Helena Nilsson Lannegren
Margareta Olofsson Ordf. §6
Martina Pereira Norrman
Laila Reppen
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Carolina Fintling Rue Föredragande §3
Daniel Sjöborg Föredragande §3
Helena Persson Föredragande §4
Renoir Danyar Föredragande §§5-6

Justerare

Datum för justering

Paragraf §§1-6

Sekreterare Monica Hector

§ 1 Dagordning

Beslut

Beslöts uppta ärenden enligt föredragningslistans ordning.

Anmälde ordförande Inga Varg att hon p.g.a. jäv lämnar mötet när punkt 5 på föredragningslistan, Årsta 1:1, förslag till detaljplan för område invid kv. Familjen vid Östbergabackarna, 2019-04998, ska hanteras. Vice ordförande Margareta Olofsson tar över ordförandeklubban när denna punkt ska behandlas.

§ 2**Hammarbyhöjden 1:1, förslag till detaljplan för område
invid kv. Cikadan, 2016-00773**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt
Skönhetsrådets yttrande över Hammarbyhöjden 1:1, förslag
till detaljplan för område invid kv. Cikadan, 2016-00773.
SR 2021/323

Beslut

Bordlades ärendet på handläggarens begäran.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/323-4 Samrådsbrev
- SR 2021/323-26 Plankarta S-Dp
- SR 2021/323-27 Planbeskrivning
- SR 2021/323-39 Antikvarisk PM
- SR 2021/323-36 Grönytefaktor
- SR 2021/323-28 Naturvärdesinventering
- SR 2021/323-25 PM Berg 1
- SR 2021/323-24 PM Berg 2
- SR 2021/323-23 PM Berg 3
- SR 2021/323-22 PM Berg 4
- SR 2021/323-21 PM Berg 5
- SR 2021/323-20 PM Berg 6
- SR 2021/323-19 PM Berg 7
- SR 2021/323-18 PM Berg 8
- SR 2021/323-31 Bullerutredning
- SR 2021/323-16 PM Ledningssamordning 1
- SR 2021/323-8 PM Ledningssamordning 2
- SR 2021/323-13 PM Ledningssamordning 3
- SR 2021/323-15 PM Ledningssamordning 4
- SR 2021/323-12 PM Ledningssamordning 5
- SR 2021/323-9 PM Ledningssamordning programhandling
- SR 2021/323-10 Projektspecifikt och grönt parkeringstal
- SR 2021/323-14 Riskanalys 1
- SR 2021/323-11 Riskanalys 2
- SR 2021/323-7 Riskanalys 3
- SR 2021/323-6 Riskanalys 4
- SR 2021/323-5 Riskanalys 5
- SR 2021/323-3 Solstudier
- SR 2021/323-2 Vibrationsutredning
- SR 2021/323-38 Dagvatten utredning kvartersmark 1
- SR 2021/323-35 Dagvatten utredning kvartersmark 2
- SR 2021/323-33 Dagvattenutredning - Allmän platsmark 1
- SR 2021/323-34 Dagvattenutredning - Allmän platsmark 2

- SR 2021/323-32 Dagvatten utredning kvartersmark 3
- SR 2021/323-37 Geoteknisk utredning
- SR 2021/323-17 PM Geoteknik
- SR 2021/323-30 Markteknisk undersökning
- SR 2021/323-29 Miljöteknisk markundersökning

§ 3**Rådet: Information om Strategi för villa- och småhusområden**

Upptogs till behandling ärende initierat av rådet avseende information om Strategi för villa- och småhusområden. Carolina Fintling Rue och Daniel Sjöborg, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2021/327

Beslut

Tackade ordförande föredragarna för informationen.

Lades ärendet till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har på nämndens uppdrag utarbetat ett dokument - Varsam utveckling av småhus och villaområden. Områdena utgör en del av Stockholms karaktär som behöver värnas när staden växer. En balans mellan det allmänna intresset att bevara områdenas unika karaktär och den enskildes möjlighet att på ett varsamt sätt utveckla sin fastighet efter sina egna behov måste hittas. Likaså behöver staden förhålla sig till det ökade intresset från fastighetsägare och byggaktörer att utveckla fastigheter och bebyggelse i dessa områden.

I strategin klargörs de viktiga värdena i stadens villa- och småhusområden och genom vägledningar kan utvecklingen styras i önskvärd riktning. Strategin med vägledningar ska:

- Ge tydligt underlag till myndighetsutövning i stadsbyggnadsnämnden.
- Säkerställa kvaliteten när staden utvecklas.
- Underlägga arbetet med förhandsbedömningar, planläggning och bygglovshantering.
- Bidra till ökad förutsägbarhet för fastighetsägare och byggaktörer.

Dokumentet innehåller vägledning för bevarande av stadsbyggnadskaraktärer och det är indelat i kapitel som tar upp olika kategorier av villa- och småhusområden så som:

- Trädgårdsstad
- Villastad
- Småstugeområden
- Gruppbyggda småhusområden Tunnelbanestad
- Gruppbyggda småhusområden Storskalig stadsdel

Dokumentet är tillsammans med översiktsplanen, byggnadsordningen och arkitekturpolicyn vägledande för beslut som avser detaljplaner och bygglov.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/327-1 Varsam utveckling av småhus- och villaområden strategi med vägledningar

§ 4**Bromsten 8:26, förslag till detaljplan för skola på
Bromstens IP, 2020-15870**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Bromsten 8:26, förslag till detaljplan för skola på Bromstens IP, 2020-15870. Helena Persson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2021/298

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan under förutsättning att det planerade elevantalet reduceras och att skolbyggnadens volym minskas i syfte att skapa större friytor.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag i syfte att möjliggöra en skola och en fullstor idrottshall på norra delen av Bromstens IP. Skolan planeras för 660 elever från förskoleklass till årskurs 6, inklusive 30 elever i särskoleklass. Den nya detaljplanen ska också skapa förutsättningar för goda utomhusmiljöer för skolans elever samt möjliggöra säkra skolvägar för gående, cyklande och de som reser med kollektivtrafik.

Skolan och idrottshallen placeras på det som idag utgörs av Bromsten IP:s norra del. Både fler skolplatser och fler idrottshallar behövs i området, det förra inte minst med tanke på den planerade utbyggnaden av Bromstensstaden. Skolbyggnaden föreslås få fyra våningar i en samlad volym utmed Duvbovägen. Idrottshallen i tre våningar placeras vid Midgränd. Genom byggnadernas placering skapas en bebyggelsefront mot Duvbovägen vilket gör skolgården till en skyddad miljö. Skolgården ska innehålla ytor för spontana aktiviteter, ytor som också ska kunna användas av allmänheten kvällar och helger.

Skönhetsrådet ser ett problem i att staden i så stor utsträckning fortsätter att planera bebyggelse på idrottsytor, i synnerhet de avsedda för spontanidrott. När staden växer behövs fler tillgängliga ytor för lek och idrott, inte färre. Rådet ansåg att stadens olika förvaltningar i betydligt större utsträckning än nu bör planera för att stadsdelarna i samband med exploatering också tillgodoser behovet av lek- och idrottsmöjligheter i nära anslutning till barnens

boendemiljö. I synnerhet bör de redan befintliga, plana ytorna, värnas eftersom det kan bli både svårt och mycket kostsamt att skapa nya idrottsplaner om stora markarbeten krävs för att kunna anlägga nya. Behovet av friytor är ständigt nedprioriterat men samtidigt svårt att kompensera för i efterhand om all lämplig mark redan exploaterats. Rådet ställde sig också kritiskt till att en planerad skola i ett ytterstadsområde får så liten friyta per barn. I föreliggande förslag beräknas ytan till 9 kvm per barn vilket är långt från Boverkets rekommendationer som anger att ett rimligt mått på friyta kan vara 40 kvm per barn i förskolan och 30 kvm per barn i grundskolan.

Förutom att ytan på skolgården är för liten är marken dålig och översvämningsriskerna stora. Av detta skäl måste minst 60% av skolgårdens yta vara genomsläpplig, vilket regleras i plankartan. Dessutom behövs terrasser för att hantera höjdskillnaderna inom planområdet. Sammantaget ansåg rådet att platsen inte är idealisk för skolverksamhet, i synnerhet inte en med så stort elevantal. Rådet ansåg att vidare utredningar bör göras för att utröna om skollokaler kan uppföras i den närbelägna s.k. "Bromstensgluggen" där planarbete pågår.

Enligt rådet blev slutsatsen att en skola trots allt kan vara möjlig förutsatt att skolans storlek och elevantal anpassas till platsen. D.v.s. en mindre skolbyggnad och färre elever som därmed får en bättre skolmiljö att vistas i. Skönhetsrådet är medvetet om att staden inte exproprierar eller köper in närliggande fastigheter för att utöka markyta i samband med exploateringar. Idrottsklubbens fastighet skulle i det här fallet tillföra ytor som vore ett bra tillskott till skolan och i viss utsträckning öka tillgänglig friyta. Rådet ansåg att staden åtminstone bör undersöka möjligheten att få tillgång till marken runt idrottsklubbens byggnad. Om det sker genom hyra eller annat sätt som kan vara fördelaktigt för klubben bör detta åtminstone prövas.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/298-1.1 Samrådsbrev
- SR 2021/298-3 Planbeskrivning
- SR 2021/298-14 Plankarta
- SR 2021/298-4 Protokollsutdrag 2020-12-10 § 20
- SR 2021/298-12 Barnkonsekvensanalys
- SR 2021/298-6 PM Trafik
- SR 2021/298-5 Projekterings PM, Geoteknik
- SR 2021/298-8 Markteknisk undersökningsrapport Geoteknik Midgränd
- SR 2021/298-7 PM Geoteknik
- SR 2021/298-2 Översiktlig miljöteknisk markundersökning Midgränd

- SR 2021/298-9 Markteknisk undersökningsrapport
- SR 2021/298-10 Dagvattenutredning
- SR 2021/298-11 Ljudutredning
- SR 2021/298-13 PM Avfallshantering
- SR 2021/298-15 Genomförande av stadens arbeten på Bromstens IP
- SR 2021/298-16 Skyfallsanalys Bromstens Skola 2021-11-03 Slutversion rev

§ 5**Hemsystem 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2018-13464**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Hemsystem 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2018-13464. Renoir Danyar, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2021/322

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget syftar till att möjliggöra för en ny skola, vård- och omsorgsboende samt seniorboende inom fastigheten Hemsystem 1 i Högdalen. Detaljplanens genomförande förutsätter att befintlig byggnad inom fastigheten rivs.

På fastigheten finns idag en trevåningsbyggnad som inrymmer ett vård- och omsorgsboende, ett trygghetsboende och en förskola med fem avdelningar. Anläggningen uppfördes 1963 som sjukhem efter ritningar av CG Carlstedt arkitektkontor och den består av en långsträckt byggnad med utspringande byggnadskroppar färgsatta i olika kulörer. Fastigheten omgestaltades i början på 1990-talet och är gulklassad av Stadsmuseet vilket innebär att den är av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde. Befintlig bebyggelse planeras nu att ersättas av två nya byggnader; en skolbyggnad för 900 elever F-9 och ett vård- omsorgs- och seniorboende om 108 bostäder.

Skönhetsrådet ansåg att platsen är möjlig att utveckla men har valt att avstyrka planförslaget i föreliggande form av flera skäl. Dels uppfattade inte rådet att frågan om bevarande och ombyggnad har undersökts tillräckligt. Motivet för rivning är att det blir billigare för staden att riva än att behålla, och att byggnaden inte klarar dagens miljökrav. Om stadens högt satta mål om hållbar stadsutveckling och långsiktig hantering av resurser ska vara trovärdig behöver frågan belysas mer grundligt än så. Vidare fann rådet att gestaltningen av den tillkommande bebyggelsen behöver bearbetas för att bli mer sammanhållen. I nuvarande förslag finns alltför många nivåer och trappningar i den del som avser

vårdboende/seniorboende. Även gällande skolbyggnaden är det tveksamt med idrottshallens slutna fasad som släcker kontakten med omgivningen. Beträffande alléträden i den norra delen, vilka efter platsbesök konstaterades vara mycket välmående, fann Skönhetsrådet att de bör bevaras. Tillkommande bebyggelse bör inte ta mindre hänsyn till omgivande naturmark än den befintliga som inplacerades mycket medvetet i terrängen.

Det är ovanligt att byggnader för olika generationer och skeenden i livet placeras intill varandra. Även om det är två olika huvudmän för skolan respektive äldreboendet saknade Skönhetsrådet ett resonemang om ett eventuellt samnyttjande av fastigheten, men även en diskussion om eventuell ljudproblematik som kan uppstå när en skola för 900 elever förläggs strax intill ett vårdboende/seniorboende/äldreboende. Skolgårdens friyta per barn blir 11,6 kvm vilket inte kan anses godtagbart i en annars rymlig ytterstadsmiljö. Om skolan minskas kan fler dyrbara kvadratmetrar frigöras.

Rådet hade fått information om att barnen i befintlig förskola ska flyttas till en planerad 10-avdelningsförskola på andra sidan Ripsavägen. Denna kommer att ersätta den befintliga grönklassade förskolan om fyra avdelningar.

Slutligen ville Skönhetsrådet erinra om att staden rev en skola i Högdalen 2014 och byggde bostäder på platsen. Rådet skrev i sitt yttrande (2012-0364) ”att riva befintliga skolor av mycket hög kvalitet för att det, under en tidsperiod, inte finns tillräckligt stort elevunderlag, är inte god samhällsplanering.” Mindre än 10 år senare visar det sig att det finns behov av en skola i området. Rådet önskade därför återigen uppmana till mer en mer långsiktig och hållbar skolplanering.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/322-7 Samrådsbrev
- SR 2021/322-13 Planbeskrivning
- SR 2021/322-12 Plankarta
- SR 2021/322-5 Solstudier Hemsystemern befintlig och förslaget
- SR 2021/322-20 BKA - Barnkonsekvensanalys - Sisab
- SR 2021/322-21 Barnchecklista
- SR 2021/322-16 Naturvärdesinventering
- SR 2021/322-19 Brandtekniskt PM Micasa
- SR 2021/322-18 Dagvattenutredning - Micasa
- SR 2021/322-17 GYF - Micasa
- SR 2021/322-15 Markteknisk undersökningsrapport
- SR 2021/322-14 Dagvattenutredning Sisab
- SR 2021/322-11 PM Bergteknik
- SR 2021/322-10 PM Geoteknik - rev - 210326

- SR 2021/322-9 PM Miljöteknisk markundersökning
- SR 2021/322-8 PM brandskydd - Sisab
- SR 2021/322-6 PM Trafik Sisab
- SR 2021/322-4 Trafikbullerutredning - Micasa
- SR 2021/322-3 Trafikbullerutredning - Sisab
- SR 2021/322-2 Trafik Alternativ 1-3

§ 6**Årsta 1:1, förslag till detaljplan för område invid kv.
Familjen vid Östbergabackarna, 2019-04998**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Årsta 1:1, förslag till detaljplan för område invid kv. Familjen vid Östbergabackarna, 2019-04998. Renoir Danyar, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/321

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag som innebär att fyra nya kvarter med cirka 820 bostäder uppförs längs med Östbergabackarna i nordvästra Östberga. Planområdet är beläget mellan Östbergas befintliga bebyggelse och grönkransen gränsande mot Åbyvägen och Annebodaskogen. Kvarteren A, B och C vänder fem till sju våningar mot Östbergabackarna och sex till tio våningar mot Åbyvägen. Längs trafikleden föreslås bebyggelsen utföras med loftgångar. Kvarter D består av tre bebyggelsegrupper som överbryggar höjdskillnaden mot Annebodaskogen med gathus, slänthus och punkthus i fem till sex våningar. Planarbetet har föregåtts av ett program för hela stadsdelen som rådet behandlade 2017. I yttrandet över programmet ställde sig rådet sig positivt till att ta ett större grepp runt stadsdelen, att höjdsättningen mot Årstafältet var riktig men också att Östberga tydligare skulle kopplas den till kringliggande bebyggelses samt att staden skulle vara varsam med exploatering av de gröna ytorna.

Skönhetsrådet fann att de synpunkter rådet framförde i programskedet fortfarande har bäring i det aktuella planarbetet. Denna del av den kommande utvecklingen av Östberga ligger längst bort från stadsdelens koppling till det framtida Årstafältet. Såväl höjdsättning som gestaltning bör därför inte relatera till den brokiga karaktär som Årstafältet får utan snarare utgöra en förlängning av Östbergas lugna volymer med jämn höjdsättning. Den befintliga stadsdelens normalhöjd i fyra våningar bör vara normerande i planområdet. Höjder över fem våningar bör helt utgå. Den högresta

bebyggelsemur mot Åbyvägen behöver således sänkas kraftigt och andra lösningar än långa loftgångar mot leden prövas. Utifrån resonemanget om relationen till Östberga snarare än nya Årstafältet bör också gestaltningen samordnas och tonas ner. De fyra olika kvarterens arkitektur bör utgöra variationer på samma tema snarare än fyra totalt olika grupper.

Rådet ansåg vidare att den förslagna bebyggelsen, särskilt i kvarter D, gör ett för stort intrång i naturmarken för att kunna accepteras. Kvarterets tre bebyggelsegrupper ligger alla i Annebodaskogens smala dalstråk och är placerade så att de tränger ner längs branten och lämnar endast begränsad skogsmark orörd. Föreslagna punkt- och slänthus bör utgå och bebyggelsen placeras som gathus längs Östbergabackarna. I arbetet med kvarter D bör vidare frågan om bättre kopplingar mot Liseberg utredas. Denna länk nämns i gällande översiktsplan och bör således vara en del av planarbetet.

Rådet önskade också lyfta frågan om barns utemiljö. I programutredningen presenterades utsläppsgårdar för förskolor, vilket rådet inte ansåg vara acceptabelt. I föreliggande detaljplaneförslag finns inga förskolor i dagsläget, men med tanke på den direkta kopplingen till skogsmark kanske detta kan vara något att överväga när utvecklingen av stadsdelen som helhet planeras. Även mobilitetslösningar och minskade parkeringsytor bör lösas i stadsdelen som helhet.

Skönhetsrådet ansåg sammantaget att de föreslagna platserna går att bebygga, men fann att förslaget behöver omarbetas för att minska intrång i park- och skogsmark, att bebyggelsen behöver samordnas i höjd och gestaltning samt att kopplingarna mot Liseberg bör förbättras.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/321-5 Samrådsbrev
- SR 2021/321-7 Plankarta
- SR 2021/321-8 Planbeskrivning
- SR 2021/321-49 Arkeologisk utredning
- SR 2021/321-9 Naturvärdesanalys
- SR 2021/321-11 Kv D - Trädinventering
- SR 2021/321-13 Kv D - Trädinventering Bilaga 1
- SR 2021/321-12 Kv D - Trädinventering Bilaga 2
- SR 2021/321-31 Kv B - Inventering naturvärdesträd
- SR 2021/321-25 Kv C - Bilaga 1 Inventering av träd
- SR 2021/321-21 Kv C - Inventering av naturvärdesträd
- SR 2021/321-15 Kv D - Trädinventering
- SR 2021/321-16 Kv D - Trädinventering Bilaga 2
- SR 2021/321-24 Kv C - Bilaga 2 - Ekologiska faktorer
- SR 2021/321-10 Kvalitetsprogram Del 1

- SR 2021/321-6 PM Gestaltning ÖSTBERGA NORRA
- SR 2021/321-45 Färg- och materialplan
- SR 2021/321-4 Trafikutredning Östberga Norra
- SR 2021/321-37 Kv A - Solstudie
- SR 2021/321-26 Kv B - Solstudie
- SR 2021/321-27 Kv B - Solljusanalys
- SR 2021/321-19 Kv C - Solljusanalys
- SR 2021/321-44 Kv A - Dagvattenutredning
- SR 2021/321-43 Kv A - Ljudutredning till förstudie
- SR 2021/321-41 Kv A - PM Geoteknik
- SR 2021/321-40 Kv A - Markradonundersökning
- SR 2021/321-39 Kv A - MUR - Miljöteknisk undersökningsrapport
- SR 2021/321-38 Kv A - Riskanalys
- SR 2021/321-48 Dagvattenutredning Östberga Norra
- SR 2021/321-47 Dagvattenutredning Östberga
- SR 2021/321-46 Dagvattenutredning Östberghöjden_20190628
- SR 2021/321-36 Kv B - Bullerutredning industribuller
- SR 2021/321-35 Kv B - Dagvatten Bilaga 2- Åtgärdsförslag
- SR 2021/321-34 Kv B - Dagvatten Bilaga 1
- SR 2021/321-33 Kv B - Bullerutredning trafik
- SR 2021/321-32 Kv B - Dagvattenutredning
- SR 2021/321-29 Kv B - PM Geoteknik
- SR 2021/321-30 Kv B - Markteknisk Undersökning
- SR 2021/321-28 Kv B - Riskutredning
- SR 2021/321-23 Kv C - Bullerutredning
- SR 2021/321-20 Kv C - Dagvattenutredning
- SR 2021/321-18 Kv D - Bullerutredning
- SR 2021/321-17 Kv D - Dagvattenutredning
- SR 2021/321-14 Kv D - PM geoteknik
- SR 2021/321-3 ÖSTBERGA - BKA PM_20211108
- SR 2021/321-42 Kv A - MUR - Markteknisk undersökning - Geoteknik
- SR 2021/321-22 Kv C - PM Riskanalys
- SR 2021/321-2 Översiktlig riskutredning

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2021-12-16
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2021-12-16
Inez Margareta,Olofson	2021-12-16
Monica Christina,Hector	2021-12-16